

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА: АСПЕКТИ ТА ПРАКТИКИ

*Астапова Тетяна Олександрівна,
к. держ. упр., доц., доцент кафедри іноземних мов,
Харківський регіональний інститут державного управління
Національної академії державного управління при Президентові України,
м. Харків
ORCID 0000-0001-8802-9788;*

*Сасник Світлана Михайлівна,
ст. викладач кафедри іноземних мов,
Харківський національний університет радіоелектроніки,
м. Харків
ORCID 0000-0002-2355-1927*

УДК 35.08

doi: 10.34213/ap.20.01.25

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРНЕТУ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ПРИ ПІДВИЩЕННІ КВАЛІФІКАЦІЇ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ

Розглянуто теоретичні аспекти впливу Інтернету на вивчення англійської мови державними службовцями, в тому числі на можливості прослуховування та підвищення мотивації до вивчення англійської мови. Надано характеристику технології змішаного навчання у вивченні іноземних мов. Надано практичне обґрунтування ефективності навчання англійської мови за допомогою інформаційно-комунікативних технологій.

Ключові слова: аудіювання, внутрішня мотивація, зовнішня мотивація, змішане навчання, взаємодія предмет-предмет, електронно-комунікативна платформа навчання, державні службовці.

Постановка проблеми. Сьогодні Інтернет надає широкий спектр можливостей, пов'язаних з різними аспектами освіти. Глобальна мережа дозволяє нам здобути вищу освіту, вивчити іноземну мову за вибором, відновити здобуті давно відомі знання, підвищити кваліфікацію у різних сферах, у тому числі у сфері державного управління.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження теоретичних аспектів впливу Інтернету на вивчення англійської мови, зокрема державними службовцями з метою підвищення їх кваліфікації, проводились такими науковцями, як П. Сисоєв, М. Євстигнєєв, А. Щукін, О. Соловійова, А. Кларк, В. Коен та ін. Проте в їх працях не були розкриті деякі комунікативні аспекти.

Мета статті – визначити певні особливості викладання іноземної мови в рамках компетентнісного підходу, визначити й усунути недоліки сучасних навчальних програм за допомогою мережі Інтернет.

Виклад основного матеріалу. В цілому вся сукупність можливостей Інтернету з вивчення іноземної мови може бути виділена в такі групи:

- 1) мовні лекції та уроки, що містять нову лексику та пояснюють будь-які граматичні структури з вправами на закріплення вивченого матеріалу;
- 2) визначення рівня володіння іноземною мовою та контроль засвоєння нових знань з використанням доступних онлайн-мовних тестів;

3) перегляд відео та прослуховування аудіо іноземною мовою з подальшим аналізом мовних особливостей в ньому таких, як граматичні структури, фразеологічні одиниці, складні фрази та жаргонні ознаки;

4) пряме спілкування з носіями мови або іншими користувачами Інтернету, вивчаючи іноземну мову, яка дозволяє ефективніше оволодіти розмовною мовою та краще сприймати іноземну мову на слух, що формулює навички у державних службовців зокрема.

Формування іншомовної комунікативної компетентності сьогодні визнається як основна мета викладання іноземної мови у закладі вищої освіти, що передбачає формування мовлення іноземною мовою в комунікативній діяльності. Останнім часом питання застосування нових інформаційних технологій у вивченні іноземних мов набуває все більшої актуальності. У зазначеному контексті це пов'язано не тільки з новими технічними засобами, але і з новими формами та методами навчання, новими підходами до навчального процесу.

Сьогодні створено величезну кількість комп'ютерних програм, що використовуються для вивчення англійської мови, серед яких є досить успішні, але у більшості своїй вони не надають жодної переваги застосування інформаційних технологій.

Усі програми, призначені для вивчення англійської мови, мають один загальний недолік: кількість навчального матеріалу, закладеного в них, дуже обмежена й незважаючи на те, що курс вивчення англійської мови можна назвати повноцінним, а саму програму – дуже успішною й ефективною, тим не менше обсяг навчального матеріалу, закладеного в програмі, не дозволяє досягти вільного володіння мовою [1]. І це при тому, що обсяги Інтернет-ресурсів справді величезні. Глобальна мережа забезпечує необмежену кількість навчальних матеріалів, включаючи будь-яку значну інформацію, матеріали з регіональної географії, газетні та журнальні статті, навчальну літературу тощо [6].

В останні роки дослідники приділяють увагу різним аспектам впливу Інтернету на вивчення англійської мови, зокрема мотивації, технологічним та дидактичним особливостям. При вивченні англійської мови на основі матеріалів, розміщених в Інтернеті, вирішується низка навчальних завдань: формування вмій і навичок слухання, читання, письма, підвищення словникового запасу, а також формування стійкої мотивації студентів та слухачів до вивчення мови.

Основна мета вивчення англійської мови в рамках компетентнісного підходу – це формування комунікативної компетентності, що означає формування навичок та вмій спілкування для міжкультурної взаємодії, що є основою функціонування Інтернету.

Спілкування в природному мовному середовищі, яке забезпечує Інтернет, дозволяє поринати в ситуації реального життя. Залучення до широкого спектру міжнародного спілкування призводить до спонтанного оволодіння іноземною мовою, стимуляції формування оригінальних формулювань і висловлювань, а не до вибіркового маніпулювання мовними формулами. При цьому основні зусилля студента спрямовуються на розуміння, відтворення вмісту і вираження сенсу, що сприяє посиленню мотивації до вивчення структури та словника англійської мови, служить для цих цілей. Як результат, увага студентів зосереджена скоріше на використанні лінгвістичних форми, ніж на бездумному запам'ятовуванні, а вивчення граматики відбувається опосередковано, в прямому спілкуванні, залишаючи абстрактне вивчення граматичних правил. Оволодіння комунікативними та міжкультурними компетенціями

неможливо при прямому спілкуванні. Отже, використання Інтернет-ресурсів є незамінним при вивченні англійської мови в цьому аспекті, оскільки Інтернет надає можливості користувачам для справжнього спілкування з реальними співрозмовниками з питань, в яких обидві сторони зацікавлені. Крім того, останнім часом сформувалася дуже перспективна й ефективна тенденція – світове спілкування з носіями мови у форматі мовного тандему або незалежне вивчення кожним мови іншого партнера в ситуації реального або віртуального спілкування, що має велике значення для прямого спілкування з носіями мови або іншими людьми, які вивчають мови. При цьому метою кожного з двох учасників мовного тандему є оволодіння мовою партнера шляхом знайомства з його особистістю, культурою та традиціями його країни, а також спілкування на різні теми з носієм мови, вивчення та обговорення професійних питань, зокрема й державного управління, ділового спілкування з цієї проблематики. Спеціальні веб-сайти, такі як International linguistic community (<http://lingcom.ru/index.php?l=ru>), SharedTalk (<http://www.sharedtalk.com/>) та інші були створені для мовного тандема.

Водночас сприйняття іноземної мови на слух стає одним із каменів спотикання. Раніше це було пов'язано з дефіцитом якісних матеріалів для прослуховування англійської мови. Сьогодні Інтернет подолав інформаційні кордони між державами й англійські аудіо-матеріали стали доступними кожному. Слухати англійську мову в Інтернеті зараз не проблема, а необхідні матеріали для прослуховування можна легко отримати в Інтернеті. Але, використовуючи Інтернет, проблема повністю не зникла, вона полягає в тому, що навчатися на матеріалах, завантажених для прослуховування, не завжди просто.

Це пояснюється тим, що аудіозаписи англійською мовою досить часто бувають без транскриптів і слухати людини, яка раніше не чула раніше англійської мови, а лише вивчала англійські слова, без транскрипції непросто. Незважаючи на те, що сьогодні легко знайти й прослухати англійське аудіо з транскриптом, є ще деякі проблеми, оскільки його зазвичай готують носії англійської мови, але без перекладу текстів. Якщо у тексті є багато нових слів і використовуються ідіоми, то таке англійське аудіо непросто зрозуміти. Треба шукати переклад слів, але це не завжди допомагає зрозуміти значення ідіом. Також, на жаль, немає друкованих матеріалів для переважної більшості англійських аудіозаписів, викладених в Інтернеті. Іншими словами, в процесі такого прослуховування студент не має можливості перевірити мовлення з англійським текстом, і якщо він щось не вловлює в процесі прослуховування, ця частина англійського аудіозапису може залишатися для нього назавжди загадкою, викликаючи почуття невдоволення та принижуючу віру у свої мовні здібності [3].

У випадку, коли студенту пощастить знайти аудіозаписи англійською мовою із супровідним матеріалом до тексту для прослуховування, труднощі не закінчуються. Зараз ті, хто вивчає мову, стикаються з необхідністю вдаватися до послуг словника англійської мови, щоб розшифрувати значення деяких сталих чи сленгових виразів, і знову відчують незадоволення через неможливість ще раз прослухати деякі важкі для них англійські фрази. У зв'язку з цим деяким доводиться слухати той самий англійський аудіозапис неодноразово, що не є виходом із ситуації, тому що найчастіше не весь текст викликає інтерес, а лише деякі фрази та речення. Таким чином, тому, хто вивчає мову, доводиться витрачати значну кількість часу на повторення непотрібних йому частин англійського тексту, що призводить до зниження інтенсивності уроків слухання.

Однак сучасні комп'ютерні технології принесли довгоочікувані нововведення в прослуховування англійської мови. Сьогодні у багатьох програмах,

розміщених в Інтернеті, є технологія синхронізації тексту та аудіо “речення за реченням” з можливістю відтворити будь-яку частину тексту за вибором. Прослуховування англійської мови стає нарешті комфортним. Однак, на думку дослідників, більшість програм, що працюють із синхронізованими текстами, мають деякі недоліки. Так, деякі з них можуть більш яскраво відтворити фрагмент, але англійський текст вони можуть лише з самого початку. Інші програми не дають можливості перервати програвання тексту при озвучуванні англійських речень. І така необхідність виникає часто, коли процес гри організовано незручно, оскільки спочатку потрібно вибрати необхідне англійське речення, а вже потім починати його натисканням кнопки. Для цього для вибору необхідного речення доводиться іноді натискати кнопку “вперед/назад” кілька разів, щоб перейти до необхідної частини тексту, хоча було б більш природним і зручним організувати вибір і початок відтворення необхідного фрагмента англійського тексту простим кліканням клавіші миші в необхідній частині тексту.

Таким чином, в ідеалі, щоб слухати англійську мову в Інтернеті з найбільшою користю й найменшою втратою часу, аудіо з англійською мовою повинно мати як транскрипт, так і переклад українською мовою. На наш погляд, до більш ефективного використання вивчення англійської мови призводить надання таких можливостей прослуховування.

По-перше, синхронізація аудіо з текстом і переклад необхідні для більш комфортного прослуховування англійського аудіо. Тобто, слухаючи англійське аудіо, слід прикрасити англійський текст, відтворений на поточний момент, і показати переклад відтвореного фрагмента. Завдяки цьому, тим, хто слухає англійське аудіо, не потрібно постійно слідкувати за англійським текстом. Студент може вільно повернути очі в зручне положення для концентрованого сприйняття англійської мови на слух, а за потреби, коли щось не зрозуміло, повернути погляд на англійський текст і знайти необхідну частину, яку відтворили в поточний момент, без жодних зусиль.

По-друге, крім самого англійського тексту, необхідно окремо озвучити кожне окреме слово в тексті. Це дозволяє слухати англійську мову онлайн не тільки зручніше, але й якісніше. У живому мовленні слова часто зливаються і іноді навіть “ковтаються”. Тому потрібно дати можливість послухати фрагмент, який звучить не виразно для користувача, по одному слову, а потім спробувати все схопити на слух цілком знову.

По-третє, бажано перекласти не лише текст, але й кожне слово в тексті. У багатьох випадках переклад англійського речення на українську мову буквально, не втрачаючи свого значення, є неможливим. У цій ситуації переклад слова допомагає зрозуміти значення кожного слова в реченні, усвідомити його роль. З переліченими можливостями прослуховування англійського аудіо стає справді приємним та комфортним.

Інтернет має не менший вплив у вивченні англійської мови в на формування стійкої мотивації слухачів до вивчення мови. У сучасну епоху, що характеризується глобалізацією всіх сфер життєдіяльності суспільства, проблема мотивації вивчення іноземної мови стає надзвичайно актуальною. Глобалізація призводить до все більшої ролі міжособистих контактів і, як наслідок, словесна комунікація набуває особливого значення, в тому числі міжнародна, яка вимагає оволодіння іноземною мовою. Оволодіння іноземною мовою стає одним з провідних факторів соціально-економічного та загального культурного розвитку суспільства. Оволодіння іноземною мовою відіграє важливу роль у процесі формування особистості та підвищення рівня освіти, так як

з її допомогою здійснюється прямий доступ до духовного багатства інших країн та пряме спілкування з представниками інших націй. У зв'язку з цим не є дивною зростання інтересу до вивчення іноземної мови, головним чином, англійської, оволодіння якою стало безперечним атрибутом сучасної високоосвіченої особистості. Оволодіння іноземною мовою перетворилося на справжню вимогу, тому що отримання престижної роботи та кар'єрне зростання майже нереальні без цього. Прагнення нашої держави до активної та ефективної співпраці з іншими країнами значно вплинуло на посилення важливості предмета "іноземна мова" і змусило переосмислити цілі, завдання та зміст вивчення іноземних мов. Все вищезазначене значно підвищує престиж предмета "іноземна мова" як навчальної дисципліни у вищому навчальному закладі. У зв'язку з цим мотивація до вивчення іноземної мови виходить на перший план.

Багато науковців при вивченні іноземної мови виокремлюють внутрішню та зовнішню мотивацію. Так звана широка соціальна мотивація, а також особистісна мотивація, яка пов'язана з перспективою розвитку особистості, належать до зовнішньої мотивації. Як показали дослідження мотивації, до вивчення іноземної мови у ЗВО велика кількість респондентів вказали на потенційну можливість професійно спілкуватися із закордонними колегами на професійні питання в майбутньому через Інтернет. Цей фактор належить до мотивації, пов'язаної з перспективою розвитку особистості, а саме до формування та розвитку професійних компетенцій. Але в аспекті досліджень велика зацікавленість надається комунікативній мотивації, а також мотивації, яка пов'язана з навчальною діяльністю (оперативна та інструментальна мотивація). В межах комунікативної мотивації спілкування з використанням сучасних інформаційних технологій (чати, форуми, електронні листи тощо) мають вирішальну роль. В аспекті мотивації операційних інструментів велика кількість респондентів вивчає англійську мову для того, щоб мати можливість ознайомитись із науковими текстами та статтями мовою оригіналу за їх спеціальностями в Інтернеті. У зв'язку з цим встановлено, що слухачі часто зупиняють свій вибір на факультативних курсах, а саме на курсах професійної англійської мови. Крім того, наявність зони Wi-Fi у навчальному закладі також створюють сприятливі та привабливі умови для вивчення англійської мови.

Також одним із мотивів є вивчення англійської мови для знайомства та спілкування з англомовними співрозмовниками в Інтернеті через листування або розмови по Skype та ін. При цьому пріоритетом для них є подолання мовного бар'єру у спілкуванні. Тож мотив комунікативної комунікації посідає перше місце.

Не менш важливими мотивами, на які впливає Інтернет, є розуміння відео (фільми, телевізійні програми, кліпи, розважальні шоу), які транслюються в Інтернеті, оволодіння комп'ютерними програмами, розуміння автентичних текстів), що розміщені в Інтернеті.

Сьогодні багато дослідників доходять висновку, що внутрішня мотивація до вивчення іноземної мови підтримується та розвивається такими заходами, як застосування сучасних методів навчання, в т.ч. комунікативно-діяльнісного методу, орієнтованого на студента, а також інформаційно-комунікативних технологій,

Існує ще так зване "змішане навчання". Це поняття виникло порівняно недавно. Під змішаним навчанням слід розуміти систему навчання, що поєднує найбільш ефективні аспекти та переваги навчання на уроці та інтерактивне або дистанційне навчання; тобто система, що складається з різних частин, що функціонують у стійких взаємовідносинах один з одним, утворює ефективне ціле.

До реалізації змішаного вивчення дисципліни в онлайн приєднується традиційне викладання предмета (у нашому випадку, англійської мови), яке проходить згідно графіка.

Досвід показує, що змішане вивчення англійської мови є ефективним для студентів старших курсів, оскільки це призводить до оптимізації навчального процесу слухачів, зайнятих реалізацією проектів та вивченням дисциплін за прямими спеціальностями, надає можливості для ефективної організації їх самостійної роботи за допомогою інформаційних технологій та електронних комунікаційних навчальних сайтів.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Нами розглянуто позитивний вплив інформаційно-комунікативних технологій та Інтернету на можливості вивчення англійської мови державними службовцями та посадовими особами органів місцевого самоврядування. Окрім розвитку мовних компетенцій, це призведе до підвищення мотивації до вивчення мови, ступеня самостійності слухачів (держслужбовців). Таким чином, використання інформаційно-комунікативних технологій та Інтернет є педагогічно доцільним, веде до оптимізації навчального процесу.

Організація навчального процесу з використанням моделі змішаного навчання створює сприятливі умови, що ведуть до цілісного розвитку особистості, до формування професійно-значущих компетенцій, що в даному випадку є необхідним джерелом підвищення кваліфікації державних службовців.

Спосіб організації навчального процесу, використання спеціалізованого електронного середовища, предметно-предметний характер взаємодії викладача та слухачів немовних вишів, а також форми та засоби контролю є мотивуючими факторами вивчення англійської мови за моделлю змішаного навчання.

Використання навчальних електронно-комунікативних платформ навчання як провідного способу організації роботи, особливості партнерства, спілкування викладача та слухачів підвищують мотивацію до вивчення іноземної мови, наслідком чого стають кращі результати.

Таким чином, використання інформаційно-комунікативних технологій та Інтернету у навчальному процесі сприяє його гуманізації, дає можливість реалізувати принципи особистісно-орієнтованого навчання на практиці.

Список використаних джерел

1. Clarke, A. (2004). *E-learning skills*. Palgrave Macmillan.
2. Cohen, V. (2004). Interactive features in the design of videodisk materials. *Educational Technology*, 1.
3. Cohen, V. (2005). A reexamination of feedback in computer-based instruction: Implications for instructional design. *Educational Technology*, 1.
4. Gaynor, P. (2011). Effect of feedback delay on retention of computer-based mathematical material. *Journal of Computer-Based Instruction*, 8.
5. Hymes, D. (1972). On Communicative Competence. J. Pride, & J. Holmes (Eds.), *Sociolinguistics*. Harmondsworth: Penguin.
6. Peachey, N. (2012). *Web 2.0 tools for teachers*.
7. Tomlinson, B., & Whittaker, C. (2013). *Blended Learning in English Language Teaching: Course Design and Implementation*. London: British Council. Retrieved August 28, 2014, URL: http://englishagenda.britishcouncil.org/sites/ec/files/D057_Blended%20learning_FINAL_WEB%20ONLY_v2.pdf.
8. Watwood, B., Nugent, J., & Deihl, W. (2009). *Building from content to community: Rethinking the transition to online teaching and learning: A CTE White Paper*. Virginia Commonwealth University: Center for teaching excellence.

Astapova T. O.,

PhD in Public Administration, Associate Professor,
Associate Professor of Foreign Languages Department, KRI NAPA, Kharkiv
ORCID ID 0000-0001-8802-9788;

Sasnyk S. M.,

Senior Lecturer of Foreign Languages Department,
Kharkiv National University of Radio Electronics, Kharkiv
ORCID ID 0000-0002-2355-1927

USING THE INTERNET TO LEARN ENGLISH BY CIVIL SERVANTS

The article discusses the theoretical aspects of the Internet impact on the English language learning by civil servants, including the ability to listen and increase motivation to learn English. The characteristics of blended learning technology in foreign language learning are presented. The practical substantiation of the effectiveness of English language teaching with the help of information and communication technologies is provided.

Our country's desire for active and effective cooperation with other countries has greatly influenced the importance of the subject of "foreign language" and forced us to rethink the goals, objectives and content of the study of foreign languages. All of the above significantly enhances the prestige of a foreign language subject as a higher education institution. In this regard, the motivation for learning a foreign language comes to the fore. The Internet has no less influence in learning English in the formation of sustainable motivation for public servants to learn the language. In the modern era, characterized by the globalization of all spheres of society, the problem of motivation to learn a foreign language is becoming extremely urgent. Globalization is leading to an increasing role for interpersonal contacts and, as a consequence, verbal communication is of particular importance, including international communication, which requires a foreign language. Mastering a foreign language is one of the leading factors in the socio-economic and general cultural development of a society.

The article deals with the positive impact of information and communication technologies and the Internet on the ability of public servants and civil servants to learn English. In addition to the development of language competencies, it leads to increased motivation to learn the language, the degree of independence of students. Thus, the use of information and communication technologies and the Internet is pedagogically appropriate, leading to optimization of the educational process.

Mastering a foreign language plays an important role in the process of personality formation and enhancement of education, as it provides direct access to the spiritual wealth of other countries and direct communication with representatives of other nations. In this regard, it is not surprising that there is a growing interest in learning a foreign language, mainly English, the acquisition of which has become an indisputable attribute of the modern highly educated person.

Keywords: listening, intrinsic motivation, extrinsic motivation, blended learning, subject-subject interaction, electronic communication training platform, civil servants.

References

1. Clarke, A. (2004). *E-learning skills*. Palgrave Macmillan.
2. Cohen, V. (2004). Interactive features in the design of videodisk materials. *Educational Technology*, 1.
3. Cohen, V. (2005). A reexamination of feedback in computer-based instruction: Implications for instructional design. *Educational Technology*, 1.
4. Gaynor, P. (2011). Effect of feedback delay on retention of computer-based mathematical material. *Journal of Computer-Based Instruction*, 8.
5. Hymes, D. (1972). On Communicative Competence. J. Pride, & J. Holmes (Eds.), *Sociolinguistics*. Harmondsworth: Penguin.
6. Peachey, N. (2012). *Web 2.0 tools for teachers*.
7. Tomlinson, B., & Whittaker, C. (2013). *Blended Learning in English Language Teaching: Course Design and Implementation*. London: British Council. Retrieved August 28, 2014, URL: http://englishagenda.britishcouncil.org/sites/ec/files/D057_Blended%20learning_FINAL_WEB%20ONLY_v2.pdf.
8. Watwood, B., Nugent, J., & Deihl, W. (2009). *Building from content to community: Rethinking the transition to online teaching and learning: A CTE White Paper*. Virginia Commonwealth University: Center for teaching excellence.

Надійшла до редколегії 13.03.2020 р.